

Lo Somatenent

DIARI CATALANISTA D'AVISOS Y NOTICIAS

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

A la Administració de aquest diari i en las principals llibrerías d'aquesta ciutat y de fora.
A Barcelona: Riosco de Calaf Rambla de las Flores.
No's retornan los originals encara que no's publiquin.

REUS, Diumenge 17 d'Agost de 1902

ANY XVII NUM. 4358

Redacció y Administració: Arrabal baix Jesús, 4.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes, Ptas. 1.25
En provincias, trimestre. 4.-
Extranjer y Ultramar. 8.-
Anuncis, a preus convencionals

TRIPLE AYgua NAF SERRA

Es de un agradable sabor y delicat perfúm.

(Cullita d'aquest any) preparada ab la flor recent recullida del taronger agre.

FARMACIA SERRA-DEVANT DEL SOLAR QUE HA ADQUIRIT LO BANCH D'ESpanya

TALLER DE ESCULTOR Y DAURADOR

DE PERE DOMENECH-ARRABAL BAIXA DE JESÚS 25, REUS

Especialitat en altars, capellas, templetas, columnas, reclinatoris, adornos y details arquitectòrics y escultòrics para iglesias, etc.
Imatges de fusta y cartró-pedra de totes mides y models.

PREUS REDUÏTS

GRAN HOTEL-RESTAURANT SUÍS

(Avans Louvre.) Lo més modern de Barcelona, dirigit per

MR. PAUL FARRENY

ex-majordom de varis grans hotels de França

Aquest Hotel, completament reformat, reuneix tota l'elegancia y comoditats conegudas fins lo dia.—Timbres elèctrics; Perruquer a casa; Intèrpretes; Cuartós de bany; Coïxes a la arribada de trens y vapors; Saig de lectura y piano; Teléfono 1974; Cuartos de dutras; Excelent cuyna Espanyola y Francesa a càrrech d'un dels millors Chefs de la Capital.

PLASSA DEL ANGEL, 10.-BARCELONA

Sucursals: a Tarragona; Ponda de Madrid y a Girona; Hotel Peninsular.

AIXAROP DE HIPOFOSFITS

CLIMENT

LA IL·LEGÍTIMA MARCA «SALUD»

Senyors Climent y Compania.—Tortosa.—Molt senyors meus: Haventse presentat a la meva clínica la Sra. D. N. N. afecta de Cloro-anemia, en irregularitat en la menstruació, manca de gana y de forsas, vaig prescriureli l'Aixarop Climent marca SALUD, y foren assombrosos los resultats, donchs, en poch temps cobrà apetit y forsas y se li regularisaren las reglas.—Dr. Letamendi.

Senyors Climent y Compania.—Tortosa.—Molt senyors meus: Lo nen X. de tres anys, sofria desde més d'un any de una escrófala crònica. Cansat d'usar sens cap resultat quantas emulsions y reconstituyens se preconiçan para aquestos cassos, vaig ensajar los Hipofosfits Climent, trobant consol lo pacient ja en lo primer frasco y molt prompte la curació completà.—Dr. Tominiz, Catedratic de Barcelona.

Exigeixis lo llegalit Aixarop Climent SALUD, únich aprobat per la Real Academia de Medicina de Barcelona, puig s' en expèn altre del mateix nom.

LOT AMARCH LOT TONICH

APERITIU-CORROBORANT-FEBRÍFUGO

THE COSMO S. EN C. Y DE C. EN P. BARCELONA

L'ns d'aquest TONICH ej-receix una acció estimulant sobre l'aparato gastro-intestinal aumenta l'apetit y facilita la digestió. La nausea, el vomit, los vahidos, lo mareig paran casi semp e prenent una ó dos còptas d'aquest tònich. En las localitats pantanosas, ahont existeix lo paludisme, es indispensable son us, donchs es febrífugo, com justament ho declaran molts Metjes célebres, que l'han indicat y seigneixen indicantio com medicacions para preaveres de las calenturas.

Pendre una ó dugas copétsas d'aquest tònich a diari, vol dir cuidar ab esmero la propia salut.

Se pren ab aygua, síf ó pur: avans de menjar com aperitiu; després com digestiu.

AGENT GENERAL EN REUS, JOSEPH MARTORELL S. en C.-Carrer Monterols número 30.

GUANOS

FABRICATS PER LA CASA MASSÓ Y FERRANDO

Superiors a 20 y 22 pessetas lo sach de 70 kilos

Especial para vinyas a 13 pts.

Lo propietari que vullga conseguir bonas cullitas que probi los guanos dels senyors

MASSÓ Y FERRANDO
REUS

TALLER DE CAMISERIA DE JOSEPH MARTORELL

MONTEROLS 30-REUS

Novetats en corbateria, géneros de punt, roba blanca para senyora, botons y botoneduras, boqa camisas, paraigüas, sombrillas, bastons, petacas, cigarreras, carteras, targeters, moneders, boquillas y elásticos. Agullas para corbatas. Se fan a mida camisas, calsetets, colls y punys.

DESDE MADRID

(De nostre redactor corresponsal.)

L'influencia d'en Moret.—Exits del govern.—Lo «Cantor de las hermosas».

Termenava la darrera aerónica ab un pòll arrencat per la rectificació d'en Sagasta a l'afavorida historia de sas declaracions, publicada en *El Imparcial*, temps mes ançans.

Lo gran periòlich regenerador d'Espanya va fer aquell punt dels sens que mos llegidors coneixen, posant en son lloch la dignitat professional y 'l bon nom de l'entrevistayre que don Praxedes volgué deixar per mentir.

Tothom, los de la prempsa y 'ls qui no 'n son, va creure tot seguit que 'l Vell Pastor s'

havia explicat tal y com deya 'l diari d'en Gasset, y 's posaren los tafaners a buscar l'origen de l'evolució, retractació, palmodia, ó lo que vulgan, d'en Sagasta. Tot s'explicava mercès al següent diàlech atribuït al quefe liberal y al seu hereu present.

—Però, què ha fet, sant cristià? ¿Què li fa esqueixar la grua d'aquest modo?

—Home, què li sembla que tinch rahó d'estarne cuyt dels disgustos que vosté y 's altres me donan cada dia?

—No s'tracta d'aixó, home, no s'tracta d'aixó. Ja se sab que de disgustos en aquest mon tots n'hem de tenir. Escolti; es cert ó no que m'vol per heren dius del partit?

—Si vol que li diga la veritat, aixó es cosa que may m'ha preocupat, més si fentlho he-

reu m' han de deixar tranquil, l' en faig des d' are.

—Pensi ab la gresca qu' armarán aixís que sapigan lo de la retirada tots los qui m' volen mal, que no son poch, y 'ls qui m' volen fer la traveta, que son uns cuans. Demá mateix los tindrà aquí y no 'l deixarán dormir ni menjar ab llurs pretensions.

—No parli més, no parli més. No estich per amohinos. Vull passar tranquil lo que de vida m' resta; jo ensenyaré de viure en aquell redactor tafanerot. Vágisen descansat, y moltes mercès per lo consell. ¡Ay, pobret de mí Sols ms faltava aixó. M' en vaig á la Moncloa, y al primer que trovi li faig saber que seguiré sacrificantme per la patria.

—¡¡!!...
Considero als suscriptors de Lo SOMATENT sabedors de la falaguera acullida que per tot arreu trova 'l rey d' Espanya, y noticiosos de que 'l govern registra al seu compte aquestos éxits del jovenet monarca.

Estich acostumat, des que tinch us de rahó, á veure que 'l mateix fan tots los governs. ¿Qui sino ells té 'l mérit de que vaja tot com una seda? ¿Cuán s' han recordat de que 'l amor de la monarquia, y que la bona educació, aconsellan adjudicar á las bonas qualitats dels sobirans aquellas ovacions?

L' Alfons XIII es un jove que no ha fet, ni ha pogut fer, cap bé ni mal al país qu' avuy visita. Sa joventut mateixa es, per de prompte, una esperansa pels qui tan necessitats están de concebirne alguna, y es de sentit comú, pensar que 'ls pobles volen atraure 's la simpatia y l' afecte del cap de la nació. Aixís haurian de prepararho 'ls defensors de l' actual estat de cosas; pero encogats per ambició inexcusable, no reparan en que, vestintse ab la gloria d' aquest viatge triomfal, despullan d' ella al rey y empetteixen a figura.

Aquestos polítics de rebúti han escullit lo pitjor medi pera rodejar de prestigi l' institució que mes ne necessita, y cualsevol diria, al veure l' afany ab que li roban, qu' ells son los primers de volerne la cayguda. Si ells son los qui preparan, ab llurs actes, l' esperit de la gent pera que rebín agradosamente al monarca, y á llur talent es degut que republicans y socialistas y libteraris no fassan cap exagerada, tan se valdria considerarlos com á verdaders reys que, per fins particulars, empenyen per aci y per allá «una quimera», un símbol vuyt de sentit y de virtuts politicas.

No faria altra cosa l' enemich més acérrim de lo qu' ells pretenen defensar, y crech que cualsevol de nosaltres, estant al cas de ferho, 's treuria del devant á correuyta aquestos fabricants d' entusiasme popular que son uns solemnes mentiders si no han fet lo que diuen, y si ho han fet mereixen lo qualificatin que reserva l' historia pels qui han jurat defensar una causa, y en lloch de defensarla, de front, ó pel costat ó pel darrera, contribueixen sordament, ó sorollosament, segons las circunstancias á destruir los puntals en que la causa s' apoya.

¿Qué li deixan á un rey que no té historia, si li treuen sos propis atractius?

No se m' ha esborrat may de la memoria que, quan jo era xiquet, molt xiquet, se posavan á la Rambla dels Aucells, y altres punts de Barcelona, uns homes que venian «romansos» y m' recordo ben bé que 'ls qui feyan més forrolla, d' entre 'ls tals romansos, eran una serie, dita *El Cantor de las hermosas*: no hi havia minyona de servey ni soldat que no n' comprés.

Avuy corren per Espanya uns cuans polítics de cap de brot que 's dedican á exampar entre 'ls qui no hi venhen mes enllá del nas un nou «Cantor de las hermosas», que si es de prosa més cuydada que l' altre res té d' envejarli per la buydor dels pensaments.

Los «romansayres» de la present fornada fan com los altres, y en primer terme 's preocupan d' enlluhernar lo públich que 'ls llegeix ab paraulas campanadas y frases d' efecte, sens parar esment—per qué n' hi, han de

parar?—en que sia profitós pera 'l país lo que li diuen. Com aquells de la Rambla dels Aucells, lo que volen es vendre romansos á desdir, y no se 'ls en dona gens ni gota que llurs favoridors sian soldats y minyonas de servey.

Tots los qui han anat, y tornarán á anar, per aquestos mons de Deu, predicant la redempció dels obrers, la destrucció del clericalisme, la concentració dels partits, etz. etz., se m' figuran altres tants venedors de «romansos». Aixó son, y res mes, totas llurs promesas. Ells ho saben, ho saben tots los espanyols sans de cervell, pero 'ls marxants de literatura política estantissa van fent via y venent paper al públich especial de qui parlavam.

Com feya aquell qu' escrivia *El Cantor de las hermosas*, sobre 'l fons insubstancial de llurs programas, teixeixen lo dibuix que més agrada als compradors actuals, y ab tot y haverse repetit lo joch anys y més anys saben que 'l trovarán nou aquellas minyonas de servey y aquells soldats. Ja n' tenen prou; perque 's de cap d' ala que 'ls han d' ajudar á fer mans y manegas, si la cosa surt be, no necesitan llegir lo «Cantor». Tots ells están en disposició d' escriure 'n un. ¿Saben perque? Es molt senzill y ho hem dit cada hñ de nosaltres un grapat de vegadas.

—¡Perque de romansos tots ells n' están carregats!

B. SANTOS.

14 Agost.

Realitat práctica del programa catalanista

Cuan nosaltres exposém nostre programa, cuan nosaltres exposém nostres memorables bases de l' assemblea manresana, ja pública ja privadament, nostres contraris no tenen prou boca per dirnos que som uns ilusos, que no hi veyém més enllá del nás, que desconeixém los temps en que vivim; que aqueixas antigualas ja han passat pera no tornar may més, que las societats modernes son lliberals y que nosaltres no ho som de lliberals, al contrari, que som retrógados y oscurantistas.

Punts hi ha de vritat en aixó que diuen, punts suposan en nostre programa que son vritat, mes res més fácil que desvaneixer tants pesimismes, refutant al ensemps las objeccions aparents y res més que aparents que aduheixen.

Tot, absolutament tot lo nostre programa, totas absolutament totas las bases de la memorable assemblea de Manresa son aplicables á la nació catalana, mentres los encarregats de portar á fi tant gran empresa sigan homes de verdadera voluntat, verdaders ayants no sols de la patria, si que de las tradicions administrativas, politicas, socials y económicas.

Y efectivament, no som ilusos al demanar en primer lloch que 's mantinga la *constitució regional catalana* al temperament expansiu de nostre legislació antiga.

¿Per ventura nostra legislació antiga, deixa res á desitjar? Busquem en las llibrerias extranjerias codichs antichs y mes facilment trobarém un codich catalá que no pas un de castellá. ¿Que prova aixó? que los nostres codichs valian, ja que si aixís no hagués sigut, nostres codichs en lloch de jaure en bonas llibrerias, sos fulls ja haurian servit per lo que serveix lo paper inútil. ¿No sabém á ciencia certa que 'l llibre del *Consulat de Mar* y 'l llibre dels *Usatges* serviren pera formar codichs com resposta nos ne poden dar Anglaterra y Marsella? Heus aquí com queda probat qu' aquells codichs valian mes que no 'ls que 'ns han vingut de Castella que ningú pot dir hagin sigut consultats per altres nacions com aquells ho foren. Y encara avuy, encara los trobarém en moltas llibrerias per consulta de aquells que al administrar justicia, volen amotllarse á lo que de dret los toca als solicitants. ¿Que avuy no es posible administrar justicia ab aquells codichs? Ho confesém, l' esperit lliberal d' avuy dia ho re-

porta. ¿Qué fer donchs? La mateixa base segona que discutim nos ho diu «reformant, pera posarlas d' acort ab las novas necessitats, las sabias disposicions que conté (la *constitució regional catalana*) respecte dels drets y llibertats dels catalans».

Y aquí podriam de pas, parlar dels furs y privilegis de que gosaba Catalunya avans de caurer retuda en la memorable y funesta data del 11 de setembre de 1414 buix lo ferro dels soldats de Felip V. ¿Gosa avuy Catalunya d' aquella llibertat, te avuy aquells drets, pot fer us d' aquells privilegis que 's varen perdre en aytal dia y que feren exclamar á Martí l'Humá que Catalunya era la nació més lliure del mon? No dech dirho y ma ploma deu aturarse, deu trencarse avans de manifestarho. L' espasa de Damocles que sobre nostres caps pesa aixís ho demana, signém atents. Y aném seguint que hi ha tasca per estona. ¿Som ilusos al demanar que la llengua catalana (nostre llengua) siga l' única que ab carácter oficial pugui usarse á Catalunya y en las relacions d' aquesta regió ab lo Poder central? Al contrari, demostra que som práctichs y qu' aném de diet á lo positiu. Y si nó aduhim. ¿Qui es lo que tenint un objecte propi y bo per servir vá á una casa d' empenyos á enmatllevarlo? ¿No pecaria de tonto? Donchs de tonta pecaria Catalunya al enmatllevar per sos actes una cosa que ja té y que si no es millor es tan bona com la que pot enmatllevar. Oh!, dirá algú, no vesteix tant, perque la llengua catalana es una verdadera neuia. ¿Neuia? No té lleys gramaticals com pot tenir un altre, no té modismes propis, no te diccionaris voluminosos com per exemple 'l de Pere Labernia? ¿qué li falta donchs? Absolutament res més que la bona unió de tots los catalans á no volguer fer ús dintre Catalunya que de la nativa, y estatuhir bonas escolas hont s' hi ensenyi eixa armoniosa llengua. No es la catalana una llengua morta no; vritat es que temps enrera allá per l' edat mitjana, potser estava més estesa qu' avuy, mes res hi fá; desde Tolosa de Fransa fins á Valencia, desde Aragó fins á las Balears, tothom la coneix, hi potser fora difícil trobar un poble tant en Europa com en América ahont no s' hi trobessen individus que parlessen lo valent, armoniós, xistós, original y nutrit llenguatge catalá. ¿Som ilusos ab demanar que sols los catalans ja ho sian de naixensa ja per virtut de naturalisació puguin desempeñar á Catalunya cárrecs públichs? En primer lloch en aixó podriam dir que qui paga mana y tota vegada que paguem volem estar ben servits.

Tenim una munió d' empleats en las oficinas gubernativas que perque un mos de pá 'ls tapa la boca, se creuhen esser uns reys y ab la desfachatés propia de sers sense educació quant á sas grapas (per no dir arpas) hi cau algú apremiat per la necessitat de sos serveys, ja cal que 's senyi avans de surtir de sa casa y que fassa un estudi de *el habla castellana* puig que si al entrar saluden com es propi de gent urbana, y al saludar d. heu *Deu vos quart*, per tota resposta vos diuen: *Hable Vd. cristiano, oye zanguango?*—aquí no se ladra. Com si la llengua catalana no fos cristiana, com si Deu al morir en l' arbre de la Creu redimintnos á tots, hagués exclós als catalans considerantlos sens cap dret á eixa redempció. *Aquí no se ladra*. Bonich modo de tornar lo saludo ¿per ventura hi pot tenir cap dret á insultarnos qui ve de sa terra nativa á xuclar la sang dels catalans, robant moltas voltas lo mos de pá que 'ls de casa han d' anar á demanar de porta en porta? Passen revista de desde l' empleat mes infim al més encopetat y veuren que la gran majoria son castellans. Els deu fer horror lo treball que tenen tanta afició á la empleomania; no se 'ls deu poder doblegar la espinada per poder mallar los terrosos, pera ferne surtir d' ells lo pa que venen á buscar á casa.

Jutjes y magistrats volém que sigan catalans. La justicia den tenirse qu' administrar bé. ¿Y com pot administrarla bé un jutje ó magistrat que no coneix nostres usos, que no

coneix nostres costums, que ignora nostras tradicions y que no sap ni enten la nostra llengua? Cuantas causas s' haurian fallat molt de diferente manera, al poder fer un los magistrats y 'l mateix reo de la llengua sua propia. ¿Cuantas preguntas mal interpretadas, cuantas declaraciones mal entesas, cuantas interpretacions mal fetas suposa 'l desconeixement de una llengua? Dirá algú, encare, devant d' aixó que som utopichs y que no hi veyém mes enllá del nas?

Aném á un altre rengló, al rengló dels mestres públichs.

La qüestió presenta dos aspectes que 'l mestre sia castellá ó que sia catalá: Si es castellá ¿com pot arreglarse 'l professor pera ensenyar á sos deixebles ab una llengua que no es la que aquets saben? Y si es catalá, cosa qu' allavors podria anar molt bé yé la ley y prohibeix l' us del catalá en las escuelas. Per lo tant que n' poden trauer los noys d' anar á eixas escolas? Ja poden tenir aplicació, ja poden tenir bona voluntat que de sabis no'n surtirán gayre. ¿Com aixó pot evitarse? Facilment mestres catalans ó en quant menos ab perfecte coneixement de la llengua catalana y abolicció de la célebre ley Moyano que prohibeix l' us de las llenguas regionals en las escolas.

J. MORERA SOLER.

9 VIII 1902.

(Seguirá)

Á DON ANTONI HUGUET

Agraheixo la deferent atenció de que ha sigut objecte, contestant á mon article últimament publicat en aquestas columnas, y m' plan en extrém sapiguer, que no ha olvidat la erecció de un monument á don Joaquín Maria Bartrina.

Comprench las rahons qu' exposa han motivat no s' haigi ocupat de la proposició, y ja que m' diu vol treballar fins conseguir que sa idea sigui un fet, permetim que li fassi algunas observacions que jutjo oportunas y convenientes pera posar en práctica la proposició que 'ns ocupa, per quant, francament, me sembla que no aniriam en lloch, limitantnos á obrir una suscripció en tal forma, que 's pot ja asegurar anticipadament que no daria resultat.

Avanç que tot, crech qu' es indispensable nombrar una comissió per portar á cap els treballs necessaris; qu' eixa comissió, obri la suscripció corresponent, donantli la major publicitat possible; y, una volta tancada la mateixa, estudiar la forma y 'l lloch per aixecar dit monument, puig que la Plassa de la Constitució no está, al men entendre, prou apropiat y no han de faltar á Reus punts millors y més adequats al objecte, com per exemple 'l Passeig de Mata.

La esmentada comissió, podria sortir del mateix Ajuntament, ó al menys, que n' formessin part alguns regidors, á fi d' estar amparada y de serli més fácil posarse d' acort am la representació del poble.

Es quant per avuy, puch dirli, y espero, com promet, que procurará fer tots els médis possibles, pera qu' en Bartrina tingui el monument que 's mereix, y que tindrà en compte mas indicacions, fillas tant sols del gran desitj que tinch de que s' honri al eminent poeta y sabi.

J. RECAREDO.

Reus y Agost 1902.

Secció oficial

REGISTRE CIVIL
del dia 15 y 16 d'Agost 1902.

Naixements

Francisco Rull Roig.

Matrimonis

Cap

Defuncions

Cap.

"LLIGA CATALANISTA"

AVIS

L' exposició de tarjetas postals organitzada per aquesta "Lliga" se podrà visitar tots los dias de dotze a una del mitjdia y de vuit a deu del vespre.

Reus 25 de Juliol de 1902.—P. A. de C. D. Lo Secretari, Adreu Anguera.

Calendari catalá

Sant d' avuy.—S. Joaquim

Sant de demá.—S. Agapito

Surt lo SOL a las 5 h. y 10 m. y 's pon a las 6 h. 57 m.; surt la LLUNA a las 5 h. 41 m. y 's pon a las 3 h. 23 m.

MERCATS

Dilluns de cada setmana, Reus.—Dimecres, Valls.—Dijous, Vendrell y Esplugas de Francolí.—Divendres, Cornudella, Montblanch y Tarragona.—Dissapte, Valls, Vendrell y Esplugas de Francolí.

SECCIÓ METEOROLÓGICA

OBSERVACIONS

del dia 16 d' Agost de 1902, facilitadas per don Artur Porta, sucesor de R. Gispert.

Horas d' observació	Baròmetre aneroid	Gran d' humitat	Pinja en 24 horas	Aigua evap. en 24 horas	Estat del Cel
9	755	78			Nuvul
15	755	74		6	Ras

Horas d' observació	TEMPERATURAS			VEN	NUVOLS	
	Máxim	Mínim	Ter. tip.		Direcció	Clase
9	Sol 36	19	21	S.E.	Nim	1'0
15	Sol 31		31	S.E.	Cum	0'2

A NOSTRES SUSCRIPTORS

Tots aquells de nostres subscriptors que en aquesta estació vajan a estiuhejar a fora y desitjin rebre "LO SOMATENT" en lo punt hont se trobin, se servirán deixar los sevas senyas en nostra Administració.

CRONICA

Sessió del Ajuntament

Baix la presidencia del tinent d' Alcalde (legal) senyor Briansó y ab asistencia dels regidors senyors Mayner, Pallejá, Mas, Roca, Oliva, Vergés y Pamies, se celebrà ahir sessió de segona convocatoria.

S' aprobá l' acta de la anterior.

Los professors de la escola municipal de dibuix demanan la ampliació del local ahont está instalada.

Passá a la Secció d' Instrucció pública.

Don Josep Llaonart ofereix al Ajuntament un "Arbre Cronològich del Rey d' Aragó" proposant de pas que l' Ajuntament n' adquireixi altres exemplars. Passa a la Secció d' Instrucció pública.

Lo soldat repatriat Baltasar Ollé demana un empleo al Ajuntament. Passa la sollicitud a las seccions corresponents.

S' aprob n los dictamens de la Secció de Foment corresponents a las sollicituds de don Joseph Camprubi, Francisco Prat, Adelaida Cantons Vda. de Suqué, Francisca Durán y Antón Isériu.

S' acorda donar lo nom de Marián Fortuny al carrer de Monterols y l' de Pintor Baldomer Galofre al del Cementiri vell.

La Comissió d' Instrucció pública proposa trasladar la escola del senyor Laguna a la casa de don Pau Fàbregas, situada en lo carrer de las Carnicerías Vellas.

Quedá la proposició vuyt dias damunt la taula a proposta del senyor Oliva.

S' aprobá la distribució de fondos corresponent al mes de Juliol.

Lo senyor Vergés diu que ja va demanar un altre cop que acompanyés a la distribució de fondos una nota detallada de entradas y sortidas y com no se l' ha complascut ho demana novament.

Lo senyor Briansó diu que trasladará la demanda al senyor Alcalde.

Se llegeixen y aproban varis comptes de particulars.

Y sens mes assumptos de que tractar s' aixeca la sessió.

Suposém a nostres llegidors enterats de la espatotxada que publica "Las Circunstancias" en son número del divendres, y que sens dubte ja hi haurán fet sabrosos comentaris.

Per avuy no comentem l' escrit en qüestió com se mereix, ja que si tenim temps y humor pensém ferhi un xich de brometa, pero no obstant aixó, devèm fer avinent als senyors de "Las Circunstancias" que las amenasas no 'ns fan perdre la seguida y si per aquest sistema volen fernos callar s' equivocan. Defensém una causa justa, y la defensém ab la forsa que dona la convicció y l' apoyo decidit que 'ns presta la opinió pública, que 'ns presta l' poble de Reus que está cansat de aquests capítostos del possibilisme local que regeixen los destins del nostre poble.

Aquets senyors del possibilisme local que viuen encara a l' any 70 del sigle prop passat y 'ns volen treure del mon als qu' escribim "LO SOMATENT" perque ayrejém los drapets que desalluixen lo bon nom de Reus.

Res hi fa qu' amenassin assassinarnos ó ferho fer. May ne faltan de criminals a bon preu, senyors del Comitè, representants de "Las Circunstancias".

Vinga, donchs; veyam si fins para aixó tenen valor. Y si a algún dels qu' escribim "LO SOMATENT", se 'ns troba assassinat, facil li será a la Justicia descubrir als criminals.

Y entre tant los del possibilisme no 'ns assassinin, seguirém ab pausa y sens amohinarnos la nostra tasca moralisadora, y per grosos que sigan los obstacles que s' ens vulgan posar a nostre pas, nos esforसरém pera vencels.

Aquesta nit, a la "Cerveceria Oriental" se donará un concert, prometent ser molt lluhit.

A la societat "El Brinco" se posarán en escena "La salsa de Aniceta", "Palos y a casa" y "Un gatito de Madrid".

SUSCRIPCIÓ a plumas d' aygua de l' Empresa concessionaria para l' abastament d' ayguas potables de Reus.

Adelaida Cantons Vda. Suqué 1 pluma; Joseph Torrens 1/2; Joseph Camprubi 1; Viuda de Joseph Llovera 1/2; Hereders de Pere Andreu 1/2; Francisco Vallés 1/2; Alexandre Anguera 1/2; Ferrand de Miró 2; Esteve Savé 1/2; Joseph Figueras 1/2; Francisco Martí 1; Joseph Gambús 1/2; Societat "Gas Rensense" 2; Rosa Cortada Vda. Figuerola 1; Mariá Solé Copons 1; Joseph Salvat 1/2; Dolors Ferrater de Vives 1; Eduard Borrás 1/2; Hereders d' Antón Vilanova 1/2; Joseph Blanch 1/2.

Per consums se recandaren en lo dia d' ahir pessetas 860'37.

VOLGUER ES PUGUER

Y l' que vulgni se pot curar pagant després de curat. Curació de caisevulga mal venéreo ó sifilitich. Pera detalls lleigeixis a la quarta plana. "Milagrosos Confités Inyección anti-venéreo y Roob anti-sifilitico COSTANZI."

D. MANEL DE PEÑARRUBIA

Procurador dels Tribunals

Ha trasladat son despatx a la Rambla de Sant Joan, número 30-3er.

TARRAGONA

COMUNICAT

Sr. Dr. de Lo SOMATENT.

Li agrahirém dongui cabuda a las següents ratllas:

Hem rebut la carta que segueix.

Sr. Presidente de la "Lliga Catalanista". Presente.

Muy Sr. nuestro: En vista de que la Lliga Catalanista que V. preside, según consta en su carta de ayer, niega tener ninguna intervención en la campaña difamatoria que contra el partido cuya representación tenemos el honor de ostentar, viene desde algún tiempo sosteniendo el diario catalanista "LO SOMATENT"; en vista de que nuestro deseo de terminar dignamente una polémica que no otra cosa que perjuicios reporta a los intereses de Reus, no ha sido reconocido, y si por el contrario, por mala fé ó ignorancia, interpretada nuestra gestión de manera completamente opuesta al fin que nos guía y en forma poco correcta para el decoro del partido Republicano Histórico; y en vista además, de que la Lliga, sin tener en cuenta en lo más mínimo de reglas impuestas por la cortesía, nos cita en su propio domicilio en vez de escoger para ello un sitio neutral, como procede, renunciamos a celebrar con el C. D. de la Lliga Catalanista la conferencia que de V. teníamos solicitada.

De V. atentos y s. s. q. b. s. m.

Juan Vilella.—E. Vallvé.—Ramón Mayner.—Reus 14 Agosto 1902.

Hem publicat aquesta carta, perque 's tracta d' un assumpto que ha trascendit al públich y 'ns creyém obligats a ferho per tal motiu.

Com los punts que deuriam de contestar, no son a nostre modo de pensar lo suficient fonamentats pera ser tractats en serio, 'ns creyem rellevats de ferho, pera que l' públich ho fassi per ell mateix.

P. A. del C. D. Lo Secretari, Andreu Anguera.

Secció comercial

BOLSI DE REUS

Carrer Monterols, 27

Cotisació a Barcelona a las 4 de la tarde d' ahir.

Interior	72'26	Cubas del 68	—'
Colonial	63'75	Cubas del 90	—'
Orenses	28'70	Amortisable	92'75
Norts	52'05	Ob. 5 p %	Almansa 102'37
Alicants	80'50	Id. 3 p %	Fransas 57'90
Vitalici V.	—'	Id. 3 p %	Orense 48'37

PARIS MADRID

Exterior	—'	Interior	—'
— GIROS —			
Paris	37'10	Londres	34'53

TELEGRAMA DE PARIS

Exterior.	—'
Portugués.	—'
Rio Tinto.	—'
Nortes.	—'
Alicants.	—'

Se reben ordres pera operaciones de Bolsa. Compra y venta al contat de tota clase de valores cotisables de Bolsa. Descompte de cupons y compra de moneda de tots los paisos.

J. MARSANS ROE Y FILLIS

REPRESENTANT, F. CABRÉ GONZALEZ

Carrer Santa Agna, 19.

Cotisació a Barcelona a las 16 d' ahir

Interior	72'27	BARCELONA	—'
Amortisable 5 p %	—'	Francas	37'10
Colonial	—'	Lliuras	34'53
Mercantil	—'	MADRID	—'
Norts	52'10	Interior	72'32
Alicants	80'55	Francas	36'80
Orenses	28'70	PARIS	—'
Obs. Fransa 2 1/4	—'	Exterior	—'
Id. Almansa 5 0/0	—'	Norts	—'
Id. Id. ayg	—'	Alicants	—'

Descompte de cupons.—Anticipo per titols. Compra y venta al contat y a plassos de tota classe de valores espanyols ó extrangers.—Comprobació y gestió de son cobro cas de sortir premiats dels titols amortisables favorecent en los sorteixos ab primerer.—Suscripció a todas las emisiones é informes sobre la oportunitat y conveniencia de suscrier.—Contas corrents ab interés.—Compra de monedas d' or y billetes de tots los paisos.—Giros sobre las principals plassas.—Operacions de Bolsa.

ANUNCIS PARTICULARS

LLET PURA DE VACA

VACAS SUISSAS

HORT DE PAU ABELLÓ

Se ven en lo carrer del Roser, 4.

AVIS

La duenya de l' antiga y acreditada fonda d' Isidro, té lo gust d' oferir a sa numerosa clientela y al públich de Reus en general, a més de cotxes pera l' servey a las estacions y a domicili, luxosos y cómodos landaus, factons, carretelas y berlinas pera casaments, bateijos y enterros, als preus corrents en aquesta plassa.

També lloga lleugeras y cómodas tartanas pera viatjes als pobles circonvehins y als marcos.

CLÍNICA DENTAL

de Don Fulgenci Agustí Aleu

Cirujá-Dentista de la Escola de Medicina de Madrid; ex-deixeble del Dr. Almenara de Madrid y dentista del Hospital de San Pau y Santa Tecla de Tarragona et., etc.

Tractament de las enfermetats de la boca y dents. Extraccions sens dolor. Orificacions, empastes y tota classe de obturacions.

Construcció de dents, dentaduras y aparatos de totas classes y emplen de tots los anaterichs avuy coneguts.

Reb a Reus tots los dilluns y divendres de 9 matí a 5 de la tarde. A Tarragona tots los dias.

Arrabal de Sta. Ana núm. 1, principal.—REUS

CLÍNICA DE MASSATJE

DE

P. DURÁN, METJE-CIRUJIA

Carrer Osser núm. 1, pis primer, cantonada al de la Presó.—Reus

Ab lo massatge manual y vibratori s' obtenen rápidas y sorprendents curacions en las enfermetats següents:

Articulars.—Esguinzes, Torceduras, Lumbago (llumat), Luxacions, Fracturas, Artritis traumáticas, etc.

Nerviosas.—Insomni, Histerisme, Jaqueca (migranya), Gastralgia, Enteralgia, Sciatica, Corea (ball de San Vito), Ataxia rocomotriu, Tremolor en las mans dels escriptors, etc.

Generals.—Anemias, Clorosis, Asma esencial, Palpitacions, Dispepsias, Astringencies de ventre y Cálculs renals y hepáticos, etc.

Gabinet d' enfermetats dels ulls

DE

EDUARD TELLO

Metje Oculista

Exintern, per oposició, de la Facultat de Medicina.—Ajudant de l' oculista Dr. Rios.

Horas de consulta: de 11 a 1 y de 4 a 6.

De franch als pobres

CONDE DE RIUS, 11, PRINCIPAL TARRAGONA

FONDA Y RESTAURANT D' EUROPA

DE

D. ANTON BARDOY

HABITACIONS Y SERVEYS INMILLORABLES

CARRER DE EN MEDIO, 1

CASTELLÓ DE LA PLANA

DIVERSIONS PÚBLICAS

TEATRO CIRCO

Gran companyia Gimnasta y Acrobática dirigida per don Biel Aragó.

Gran funció pera avuy, tarde y nit, la maravella del segle XX "El perro matemático, cantante y equilibrista", intermedis cómichs per los 7 "clowns" presenthi part abdos funcions, tots los artistas de la companyia.

Tarde a las 4. Nit a las 9.

IMP. CARRERAS Y VILA.

SERVEY DE FERROCARRILS

NOU HORARI

LÍNEA DELS DIRECTES

De Reus a Barcelona

Surtida	Correu	4:53 matí	arribada	8:34 matí
"	Exprés	7:05 "	"	9:14 "
"	Mixto	8:41 "	"	1:03 trde
"	Merc.	12:07 "	"	8:02 nit.
"	Correu	2:14 trde.	"	5:24 trde
"	Mixto	7:14 "	"	10:19 nit.

De Barcelona a Reus

Surtida	Merc.	5:15 matí	arribada	3:06 trde
"	Mixto	6:01 "	"	11:30 matí
"	Correu	9:47 "	"	1:05 trde
"	Omb.	12:35 "	"	5:32 "
"	Mixto	2:26 trde.	"	7:11 "
"	Exprés	7:26 "	"	9:38 nit.

De Reus a Saragossa

Surtida	Correu	1:35 trde.	arribada	8:35 nit.
"	Mixto	7:57 "	"	6:36 matí
"	Exprés	9:14 nit.	"	3:01 "
"	Merc.	3:36 trde.	"	11:54 nit.
"	"	5:32 matí	"	8:51 matí

Dels dos darrers lo primer no mes arriba a Casp y lo segon a Mora.

De Saragossa a Reus

Surtida	Exprés	1:50 matí	arribada	6:59 matí
"	Correu	7:— "	"	2:06 trde
"	Mixto	10:05 nit.	"	8:11 matí
"	Merc.	0:38 matí	"	11:27 "
"	"	6:59 trde	"	10:15 nit.

Dels dos darrers lo primer surt de Casp y lo segon de Mora.

LÍNEA DEL NORT

De Reus a Lleyda

Surtida	Correu	8:29 matí	arribada	11:35 matí
"	Mixto	6:05 trde.	"	9:57 nit
"	Merc.	1:45 "	"	"

Lo tren que va col·locat en últim terme no més arriba a Vimbodí.

De Lleyda a Reus

Surtida	Mixto	5:28 matí	arribada	9:29 matí.
"	Correu	4:05 trde.	"	7:09 trde.
"	Merc.	"	"	1:39 "

Lo tren que va col·locat en últim terme surt de Vimbodí.

De Reus a Tarragona

Surtida	Mixto	8:16 matí	arribada	8:45 matí.
"	"	9:44 "	"	10:18 "
"	Merc.	2:30 trde.	"	3:05 trde.
"	Correu	7:17 "	"	7:48 "

De Tarragona a Reus

Surtida	Correu	7:45 matí	arribada	8:15 matí.
"	Merc.	12:22 trde.	"	1— trde.
"	Mixto	5:08 "	"	5:46 "
"	"	8— nit	"	8:38 nit.

FERRO-CARRIL ECONOMICH

DE REUS A SALOU
Servey de trens que regeix desde 1 dia. 6

de Juliol de 1902 y notas útils pels viatgers.
Sortidas de Reus: al matí 4:10.—5:45.—7:20.—8:09.—9:10.—10:00.—11:03.—12:35
A la tarde a las 2:47.—3:29.—4:11.—4:53.—5:35.—6:17.—6:59 y 39.

Sortidas de Salou: al matí a las 4:56.—6:30.—7:21.—8:10.—9:11.—10:01.—11:04. A la tarde a las 2:48.—3:30.—4:12.—4:54.—5:36.—6:18.—7.—7:40 y 8:30.

Notas: Tots los trens s'aturan als plestos de costúm menos los que surten de Reus a la tarde a las 3:25, 4:07, 4:49 y 6:13 y los que surten de Salou a la tarde a las 3:30, 4:12, 4:54 y 6:18.

Los que surten de Reus a las 4:10 matí y 6:17 tarde, enllasen a Salou ab los que van de Valencia a Tarragona y los que van de Salou a la tarde a las 3:30, 4:12, 4:54 y 6:18.

Los que surten de Salou a las 4:56 matí y 7:40 tarde, recullen para Reus los viatgers que venen de Valencia y los de las 2:48 y 4:12, recollen los que venen de Tarragona.

MILAGROSOS CONFITS

ó injecció antivenérea y roob antisifilitich

COSTANZI

Mils y mils de celebritats mélicas, després d'una llarga experiéncia, s'han convenyat y certifiat, que pera curar radicalment ab dos ó tres dias la purgació recient y ab cinch ó sis dias la crónica, gota militar, úlceras, flux blanch de las donas, arenilla, catarro de la "vejiga", escossors uretrals, cálculs, retencions d'orina, y ab 20 ó 30 dias los extreymientos uretrals (estrechez) encar que sigan crónicas de més de 20 anys, evitant las perillósissimas sondas. no hi ha medicament més milagros que'ls CONFITS ó Inyecciones Costanzi.

També certifiat que pera curar qualsevol enfermetat *Sifilitica ó herpética*, en vista de que lo Iodo y el Mercuri son perjudicials pera la salut, res millor que'l ROOB COSTANZI, puig no sols cura radicalment la *sifilis y herpes*, sino que extren los mals efectes que produheixen aquestas substancias, que, com ja es sapigué, causan enfermetats no molt fácils de curar. A. Salvati mostanzi, carrer de la Diputació, 435, Barcelona, segur del bon éxit d'aquets específichs; per Cedi del tractament especial ab éll, admet als increduls, lo pago després de curats.

Preu de la Injecció, pessetas 4. Confits anti-venéreos pera'ls qui no vulgan usar inyecciones, pessetas 5. Roob anti-sifilitich y anti-herpétich, pessetas 4.

De venta en totas las bonas farmacias.
A Reus: en la de D. Antón Serra, Arrabal de Santa Agna, núm. 80; Doctor Jarpa, Plassa de Prim y Arrabal de Santa Agna, 2 y en la Droguería de D. Francesch Freixa, Plassa de Prim, núm. 1.

Consultas mélicas a Barcelona: Carrer Diputació, 435, entresol 2.º tots los dillums, dimecres y divendres a las 12.

Societat general de Transports marítims a vapor de Marsella

SERVEYS DEL MES DE AGOST DE 1902

LÍNEA DIRECTA PERA EL RIO DE LA PLATA

Sortirá de Barcelona lo 21 de Agost directament pera Montivideo y Buenos Ayres lo magnífich y rápit vapor francés

ALGERIE

Consignataris a Barcelona, Ripol y Companyia., Dormitori de Sant Francesch, 25, principal.—BARCELONA.

GRAN FONDA DE EUROPA

DE TORTOSA

A. CARRECH DE

D. M. ZARAGOZA

Situada en carrer centrich ab cotxes a tots los trens

BONAS HABITACIONS Y ESMERAT SERVEY

ELECTRO-MOTORS Y DINAMOS

de grans rendiments pera tota classe de industrias, del sistema mes perfeccionat, havent obtingut maravillosos resultats que superan mos desitjos. Així, donchs, puch ab tota seguretat oferir a mos clients y al públich en general, la absoluta garantia de mos Electro-Motors y Dinamos.

TRULLÁS.-BARCELONA

Máquina de corrent alternativa pera la utilizació d' energia a gran distancia.
Instalació completa de centrals. Iluminació en poblacions.

ASCENSORS Y MONTACARGAS

GRAN ECONOMIA EN PREUS

Per catálachs y prospectes lo representant de las provincias de Lleyda y Tarragona
Andreu Caixal.—REUS.

LA GRESHAM

COMPANYIA INGLESA

de seguros sobre la vida y de rentas vitalicias

FUNDADA L'ANY 1848

Pólissas indisputables—Beneficis capitalissats
Primas molt moderadas

La Gresham té constituit lo diposit exigít per las Lleys fiscals vigen's com garantia per los seus assegurats a Espanya.

Oficina pera Catalunya: Plassa de Catalunya, BARCELONA

Inspector del Districte: D. Eduard Amell Amell.

A Reus: dirijirse a don LLUIS DE PEDRO, Plasa de Prim.

LA PALATINE

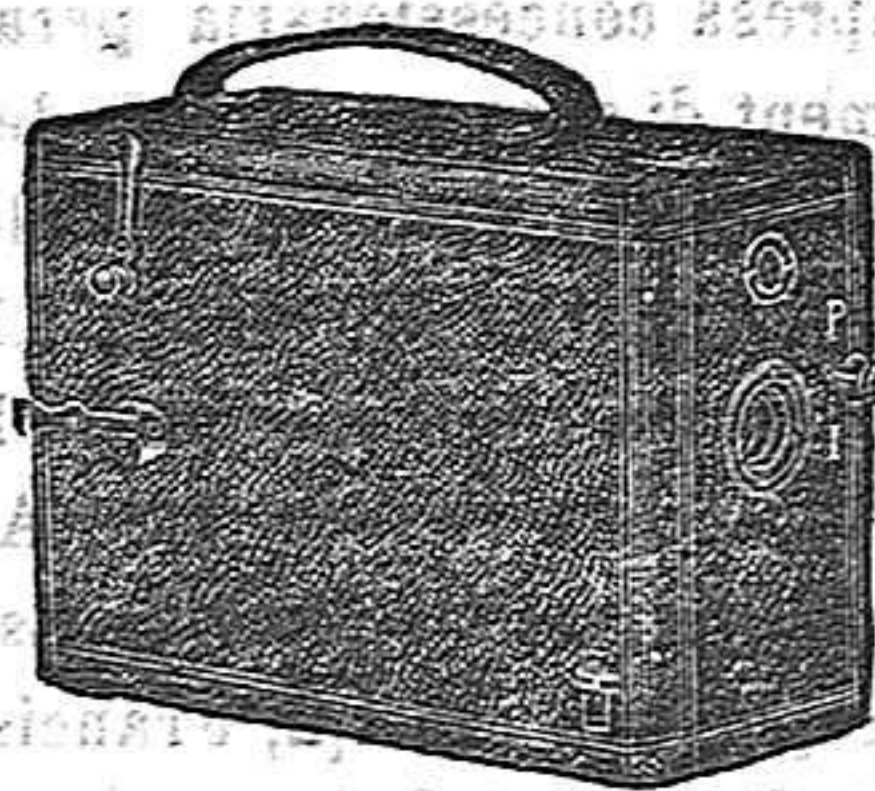
Companyia inglesa

de segurs contra incendis, explosions y accidents

Oficina pera Catalunya: Plassa de Catalunya, 9, BARCELONA.

A Reus: dirijirse a D. LLUIS DE PEDRO, Plassa de Prim.

FOTOGRAFOS Y AFICIONATS A LA FOTOGRAFIA

La casa **Martra** acaba de rebre un nombre sortit dels ultims adelantos en material fotográfich. Paper *Bromidry* ab lo que s'obtenen las mellors probas artísticas, tant en brillantés com en mate. Máquinas y accessoris desde 12 pessetas per amunt. Productes garantits per ensajarlos la casa abans d'esser posats en venda. Ademés hi ha un gran surtint en *Máquinas, Cartulinas, Disfundadors, Lánternas, Prempsas, Cubetas, Tripodes* y de tot lo de més concernient al ram fotográfich. Placas *Westendop & Wehner* y *Lumiere* de totes midas. *Revelador Martra* ab lo qual s'obtenen las negativas ab una claretat de detall admirable per ser sempre de rescen preparació. *Viratje fixador Martra*; no s'altera per més temps que tinga y es un dels millors per tots los papers al citrat de plata. També s'preparan banys de viratje ó revelador a gust del senyors aficionats, siga per la classe de papers ó placas que vulguin. Laboratori per aficionats provehit de tots los adelantos y a disposició dels clients de la casa sense cobrar cap classe de retribució.

No compreu sense abans visitar la casa
MARTRA

GALANAS, 6, DROGUERIA, REUS.

Certificat núm. 9.908

Don Joseph Muñoz, Metge Titular de Vergel, districte de Denia.

Certifico: Que desde fa dos meses yinch formulant l' **Elixir Verdi**, havent obtingut molt favorables resultats, especialment en una dona casada de non que venia sufrint una pertinás gastralgia, consecuencia de lo qual havia espermentat digestions difícils, pérdida de forsas, continuu estreñyiment y constants desvaneyiments.

Ab l' ús de tres pots d' **Elixir Verdi** he observat tan gran millora que, pot dirse, está ja completament bona.

Lo que tiach lo gust de comunicar pera satisfacció de vostés y estimul dels patients.

Joseph Muñoz, metge cirurgiá.

Se ven en totas las farmacias

PREU 2 PESSETAS

Agent general a Reus, **Joseph Martorell,**

S. en C.—Carrer Monterels núm. 30.